

DE TRANSPARANTIEFICHES: EEN UPDATE

Vanaf 1 januari 2008 zullen op onze website herziene versies van tot nu toe verschenen Transparantiefiches te raadplegen zijn. Hier worden de belangrijkste wijzigingen van het laatste jaar gemeld.

Aandachtstekort-hyperactiviteitstoornis (ADHD)

Recent verscheen de eerste grote gerandomiseerde placebo-gecontroleerde studie met methylfenidaat bij kinderen tussen 3 en 5,5 jaar met ADHD. [*J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 2006;45:1284-93, met discussie in *Evidence-Based Mental Health* 2007;10:60] Na vier weken behandeling was er met methylfenidaat een verbetering in de symptomen volgens het oordeel van de ouders en de leerkracht, maar er waren niet meer kinderen met een "uitstekende respons". De studie geeft geen antwoord op de vraag naar het effect op langere termijn, bv. de invloed van stimulantia in een vroege fase van hersenontwikkeling. Het stellen van de diagnose van ADHD op jonge leeftijd is niet eenvoudig, en er wordt aanbevolen om, zeker bij dergelijke jonge kinderen, pas over te gaan tot medicamenteuze behandeling wanneer gedragsinterventies ontoereikend blijken. [In de bijsluiters van de specialiteiten op basis van methylfenidaat (Concerta®, Rilatine®) en van atomoxetine (Strattera®) is gebruik voorzien ten vroegste vanaf de leeftijd van 6 jaar.]

Een overzichtsartikel over medicatie bij ADHD meldt volgende punten. [*Drug and Therapeutics Bulletin* 2007;45:37-40]

- Methylfenidaat kan een depressie maskeren.
- Atomoxetine kan de symptomen van ADHD verbeteren bij kinderen en adolescenten met co-morbiditeit zoals ticstoornis en autismespectrumstoornis.
- Atomoxetine wordt vooral gemetabo-

liseerd door CYP2D6; dit maakt dat bij ongeveer 7% van de patiënten atomoxetine zeer traag wordt afgebroken ("trage metaboliseerders"), zodat de halfwaardetijd geen 4 uur maar 20 uur bedraagt. Deze personen hebben waarschijnlijk een hoger risico van ongewenste effecten [zie Folia van november 2007 in verband met ongewenste effecten van atomoxetine].

Angststoornissen

Een meta-analyse naar het effect van combinatietherapie met antidepressiva en psychotherapie bij paniekstoornis (met of zonder agorafobie) bevestigt dat er geen overtuigend bewijs is van een meerwaarde op lange termijn van de combinatietherapie ten opzichte van enkel psychotherapie. Combinatietherapie geeft daarentegen wel een beter resultaat op langere termijn dan enkel antidepressiva. [*Cochrane Database of Systematic Reviews* 2007, DOI: 10.1002/14651858.CD004364.pub2; *British Journal of Psychiatry* 2006;188:305-12, met discussie in *Evidence-Based Mental Health* 2006;9:98]

Het anti-epilepticum pregabaline (Lyrica®) bleek in kortdurend placebo-gecontroleerd onderzoek (maximum 8 weken) werkzaam bij veralgemeende angststoornis. Onderzoek naar de werkzaamheid op langere termijn is wenselijk. Ongewenste effecten zijn duizeligheid, slaperigheid, gewichtstoename en perifeer oedeem. [*J Clin Psychiatry* 2006;67:771-82, met discussie in *Evidence-Based Mental Health* 2007;10:23; *La Revue Prescrire* 2007;27:5]

In verband met het gebruik van SSRI's tijdens de zwangerschap suggereren twee recente, grote patiënt-controle studies, samen met gegevens uit eerder onderzoek, dat het risico van congenitale afwijkingen bij gebruik van SSRI's door de zwangere vrouw mogelijk verhoogd is, maar zeker gering is in absolute cijfers. [*New Engl J Med* 2007;356:2675-83 en 2684-92, met editoriaal 2732-3] Voor geen enkel antidepressivum is de veiligheid tijdens de zwangerschap bewezen. [*Geneesmiddelenbulletin* 2007;41:59-67; over gebruik van antidepressiva tijdens de zwangerschap, zie ook Folia mei 2006]

Benigne prostaathypertrofie

Over dit onderwerp verschenen geen gegevens die een update noodzakelijk maken.

Dementie

Twee grote studies die uitsluitend patiënten met de ziekte van Alzheimer inclueerden, vonden geen statistisch significant effect van Ginkgo biloba op het cognitief functioneren volgens de ADAS-cog schaal. [*Cochrane Database of Systematic Reviews* DOI: 10.1002/14651858.CD003120.pub2]

Type 2-diabetes

Een volledig herziene Transparantiefiche zal verschijnen als bijlage bij de Folia van januari 2008.

Hooikoorts

Er is weinig ervaring over de risicobatenverhouding van sublinguale hyposensibilisatie. In één grote studie rapporteerde tweederde van de patiënten ongewenste effecten, waaronder oedeem van farynx, tong en lippen, en jeuk. In tegenstelling tot eer-

dere studies werden in dit onderzoek ook ernstige ongewenste effecten vastgesteld, en dit bij 4% van de patiënten, onder andere ernstig angio-oedeem. De winst met 4 tot 8 maanden hyposensibilisatie was 4 dagen minder nood aan symptomatische behandeling tijdens het hooikoortsseizoen (23 dagen versus 27 dagen). [*La Revue Presrire* 2007;288:728]

Jicht

In de loop van november 2007 verdween de specialiteit Comburic®, een associatie van allopurinol en benzbromaron, van de Belgische markt [zie «Recente informatie» elders in dit nummer].

Migraine

Over dit onderwerp verschenen geen gegevens die een update noodzakelijk maken.

Mycose

Over dit onderwerp verschenen geen gegevens die een update noodzakelijk maken.

Obesitas

Over dit onderwerp verschenen geen gegevens die een update noodzakelijk maken.

Rookstop

Bupropion en nicotinevervangende therapie blijken niet effectief te zijn voor rookstop bij jongeren. Voor de psychosociale interventies in deze doelgroep zijn de studies methodologisch eerder zwak, zodat men hierover geen conclusies kan trekken. [*Cochrane Database of Systematic Reviews* DOI:10.1002/14651858.CD003289.pub4] Naar aanleiding van enkele meldingen van myocardinfarct bij geneesmiddelenbewakingscentra, heeft het Europees Ge-

neemiddelenbureau (*European Medicines Agency* of EMEA) in de bijsluiters van varenicline (Champix®) laten opnemen dat “enkele gevallen van myocardinfarct werden gerapporteerd bij gebruikers”. Met nicotinevervangende therapie zijn dergelijke ongewenste effecten niet vastgesteld. [*La Revue Prescrire* 2007;27:746]

Stabiele angor

In de COURAGE-studie gaf percutane transluminale coronaire angioplastie (PTCA), meestal met stent (vooral de klassieke “bare metal” stents), bij patiënten met stabiele coronaire aandoeningen die optimaal medicamenteus werden behandeld, over 5 jaar geen winst in mortaliteit of het gecombineerd eindpunt “acuut myocardinfarct en mortaliteit”. Er was bij patiënten die enkel medicatie kregen wel meer nood aan revascularisatie omwille van verergeren van de klachten. [*New Engl J Med* 2007;356:1503-16]

Na het plaatsen van een stent wordt meestal tijdelijk een anti-aggregerende behandeling ingesteld met clopidogrel en acetylsalicylzuur. Wanneer men clopidogrel 6 maanden na het plaatsen van een stent stopzette, zag men meer cardiale mortaliteit en acute myocardinfarcten in de groep die een “drug-eluting stent” (DES) kreeg, vergeleken met een “bare metal” stent. [*J Am Coll Cardiol* 2006;48:2584-91, met discussie in *ACP Journal Club* 2007;146:67] Daarom wordt in sommige richtlijnen de combinatie van acetylsalicylzuur met clopidogrel gedurende 12 maanden aangeraden na het plaatsen van een DES-stent. Men moet hierbij wel het toegenomen risico op bloedingen goed afwegen. [*JAMA* 2007;297:797-8]

Voorkamerfibrillatie

Recente meta-analyses bevestigen dat bij patiënten met weinig of geen symptomen, “rate control” (vertragen van ventrikelfrequentie) evenveel voldoening geeft als “rhythm control” (herstel van het sinusale ritme). In functie van de individuele risicofactoren, de comorbiditeit en de subjectieve last van de aritmie, kan voor één van beide oplossingen gekozen worden. Zo blijkt bij patiënten met voorkamerfibrillatie **en** hart-decompensatie, herstel van het ritme (met amiodaron) een betere overleving te geven. [*Jpn Heart J* 2004;45:591-601, met discussie in *BMJ Clinical Evidence* 2007;04:217]

In het kader van embolopreventie bij patiënten met voorkamerfibrillatie bevestigt de *Birmingham Atrial Fibrillation Treatment of the Aged Study* (BAFTA-studie) dat ook bij hoogbejaarden toediening van acetylsalicylzuur minder bescherming geeft dan vitamine K-antagonisten; er was geen verschil in bloedingsrisico. [*The Lancet* 2007;370:493-503] In een andere studie was het risico van bloeding wel hoger met vitamine K-antagonisten. [*Circulation* 2007;115:2689-96, met discussie in *Arzneimittelbrief* 2007;41:54-5] De combinatie van warfarine en acetylsalicylzuur biedt geen extra bescherming tegen embolen en leidt tot een hoger risico van bloedingen dan behandeling met warfarine alleen. [*Arch Int Med* 2007;167:117-24]

In de praktijk komen echter veel patiënten niet in aanmerking voor een behandeling met vitamine K-antagonisten, bv. omwille van contra-indicaties, problemen van therapietrouw, co-morbiditeit of polymedicatie.

Zona

Over dit onderwerp verschenen geen gegevens die een update noodzakelijk maken.